

Günay Mahir qızı ABDULLAZADƏ
Qərbi Kaspi Universitetinin magistrantı
E-mail: Gunay042@yandex.ru

AZƏRBAYCANDA VƏ RUSİYADA VERGİ GÜZƏŞTLƏRİNİN KOB-LARIN İNKİŞAFINA TƏSİRİ

Xülasə

Vergi siyasəti iqtisadiyyatın ümumi inkişafında vacib rol oynayan alətlərdən biridir. Kiçik və orta biznes subyektləri (KOB-lar) üçün xüsusi vergi güzəştlərinin tətbiqi bu sektorun maliyyə yükünü azaltmaqla yanaşı, onların bazarı integrasiya etməsi və rəqabət qabiliyyətinin artırılmasına şərait yarada bilər.

Bu məqalədə Azərbaycan və Rusiyada KOB-lar üçün nəzərdə tutulan əsas vergi güzəştləri araşdırılır və bu tədbirlərin sahibkarlığın inkişafına, məşğulluğun artırılmasına və ümumi iqtisadi inkişafdakı roluna nəzər salınır. Həmçinin, hər iki ölkənin bu sahədə üzləşdiyi problemlər və təkmilləşdirmə imkanları təhlil edilir.

Azərbaycanda KOB-ları dəstəkləmək üçün özəlliklə "Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyi" (KOBIA) çərçivəsində məxsusi mexanizmlər yaradılmışdır. Rusiyada kiçik və orta sahibkarlıq subyektləri üçün sadələşdirilmiş vergi sistemi tətbiq edilir. Bu sistem sahibkarlara ümumi maliyyə idarəciliyini asanlaşdırır və xərc strukturunu optimallaşdırır. Hər iki ölkədə KOB-ların inkişafını çətinləşdirən maneələr mövcuddur. Azərbaycanda qanunvericiliyin tamlaşdırılması zəruri olduğu halda, Rusiyada bölgələr arasındakı qeyri-bərabərlik problemi daha aktualıq daşıyır. Həmçinin, texnoloji infrastrukturun inkişafı və rəqəmsal iqtisadiyyatı integrasiya etmək istiqamətində əlavə tədbirlərə ehtiyac duyulur.

Araşdırmalar göstərir ki, effektiv vergi siyasətləri KOB-ların dayanıqlı inkişafını dəstəkləyir, ölkə iqtisadiyyatını şaxələndirir və üçüncü sektorda rəqabət qabiliyyətini artırır. Azərbaycanın startapları stimullaşdırıcı proqramları və Rusiyanın sadələşdirilmiş vergi rejimləri bu təməldə nümunə təşkil edir. Lakin mövcud problemləri aradan qaldırmaq üçün hər iki ölkədə daha sistemli və innovativ yanaşmalara ehtiyac vardır.

Açar sözlər: Kiçik və orta biznes (KOB), vergi siyasəti, vergi güzəştləri, Azərbaycan iqtisadiyyatı, Rusiya iqtisadiyyatı, iqtisadi inkişaf, maliyyə yükü, məşğulluq, vergi təşviqləri, rəqabət qabiliyyəti, dövlət dəstəyi, innovasiya və inkişaf, vergi qanunvericiliyi, sahibkarlığın inkişafı, rəqəmsal iqtisadiyyat, kənd təsərrüfatı və sənaye, iqtisadi prioritetlər, vergi sisteminin sadələşdirilməsi

UOT: 33.0, 338.

JEL: O31, O32.

DOI: <https://doi.org/10.54414/DKVD5891>

Giriş

Son illərdə baş verən iqtisadi proseslər kiçik və orta sahibkarlığın əhəmiyyətini daha da artırmışdır. Kiçik və orta bizneslər (KOB) hər bir ölkənin iqtisadi sistemində mühüm rol oynayır. Onlar yalnız yeni iş yerlərinin yaradılması və məşğulluğun artırılması üçün baza deyil, həm də iqtisadiyyatın dayanıqlılığı və davamlı inkişafı üçün vacib olan innovasiya və rəqabət mühitinin əsas təkanvericiləridir. İnkişaf

etmiş və inkişaf etməkdə olan ölkələrin təcrübəsi göstərir ki, KOB-lar iqtisadiyyatın şaxələndirilməsində və regional bərabərsizliyin azaldılmasında mühüm təsirə malikdir. Buna görə də, hökumətlər KOB-ların inkişafını stimullaşdırmaq üçün müxtəlif mexanizmlər, xüsusilə vergi siyasəti vasitəsilə onları dəstəkləməyə çalışır.

Vergi siyasəti hökumətlərin iqtisadiyyatı tənzimləmək və inkişaf etdirmək üçün istifadə

etdiyi ən güclü alətlərdən biridir. Xüsusilə vergi güzəştləri, kiçik və orta sahibkarlıq subyektlərinə maliyyə yükünü azaltmaq, onların bazara çıxışını asanlaşdırmaq və fəaliyyətlərini genişləndirmək üçün təsirli bir mexanizmdir. Vergi güzəştləri vasitəsilə dövlətlər, sahibkarları yeni layihələrə sərmayə yatırmağa, innovativ həllər tətbiq etməyə və beynəlxalq rəqabətə qoşulmağa təşviq edir. Bununla yanaşı, vergi güzəştləri işgüzar mühiti yaxşılaşdıraraq sahibkarlıq fəaliyyətini stimullaşdırır [4, s.19].

Azərbaycan və Rusiya, iqtisadiyyatlarının struktur fərqlərinə baxmayaraq, hər iki ölkə üçün KOB-ların dəstəklənməsi prioritet məsələlərdən biridir. Azərbaycan iqtisadiyyatının əsas sektorlarından biri olan qeyri-neft sektorunun inkişafı üçün KOB-lar xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Son illərdə ölkədə bu istiqamətdə tətbiq olunan vergi güzəştləri, sahibkarların fəaliyyətini dəstəkləməklə yanaşı, iqtisadiyyatın diversifikasiyası üçün də əsas vasitələrdən biri olmuşdur [3, s.197].

Digər tərəfdən, Rusiya iqtisadiyyatı da KOB-ların inkişafını ölkənin iqtisadi dayanıqlığı və regional balansın qorunması üçün strateji məqsəd kimi görür. Rusiya hökuməti, xüsusən pandemiya zamanı KOB-ları dəstəkləmək üçün müxtəlif vergi güzəştləri və təşviq proqramları həyata keçirmişdir. Bu güzəştlər, sahibkarların maliyyə yükünü azaltmaqla yanaşı, onların iqtisadiyyatda daha aktiv rol oynamasını təmin etmək məqsədi güdür [7, s.96].

Bu məqalədə Azərbaycan və Rusiyada KOB-lar üçün tətbiq olunan vergi güzəştləri araşdırılacaq, onların iqtisadi inkişafdakı rolu və effektivliyi təhlil ediləcəkdir. Həmçinin, hər iki ölkənin bu sahədəki təcrübələri müqayisəli şəkildə nəzərdən keçiriləcək və nəticələr əsasında gələcəkdə daha səmərəli siyasətlərin tətbiqi üçün tövsiyələr veriləcəkdir.

Azərbaycan və Rusiyada KOB-lar üçün Vergi Güzəştləri: Cari Siyasət və Təcrübələr

Azərbaycan və Rusiyada kiçik və orta bizneslər iqtisadiyyatın mühüm elementləri olaraq xüsusi diqqət mərkəzindədir. Hər iki ölkədə KOB-ların maliyyə yükünü azaltmaq və fəaliyyətlərini genişləndirmək məqsədilə bir sıra vergi güzəştləri tətbiq olunur [1, s.23].

Azərbaycan hökuməti KOB-ların inkişafını iqtisadiyyatın şaxələndirilməsi və qeyri-neft

sektorunun gücləndirilməsi üçün vacib hesab edir. Ölkədə KOB-lar üçün nəzərdə tutulan əsas vergi güzəştləri aşağıdakılardır:

- Sadələşdirilmiş vergi rejimi: Mikro və kiçik sahibkarlar üçün vergi yükünü minimuma endirmək məqsədilə tətbiq olunur. Bu rejimə əsasən, sahibkarlar ümumi gəlirdən yalnız müəyyən faiz ödəyir.

- Müəyyən müddətə vergi azadolmaları: Yeni biznes subyektləri və prioritet sahələrdə fəaliyyət göstərən KOB-lar üçün vergi azadolmaları tətbiq olunur. Xüsusilə kənd təsərrüfatı, sənaye və turizm sahələrində bu güzəştlər geniş yayılmışdır.

- Startap layihələri üçün dəstək: Startap şəhadətnaməsi alan KOB-lar müəyyən dövr üçün mənfəət vergisindən azad edilir.

- Vergi Azadolmaları: KOB-lar üçün müəyyən müddət ərzində vergi ödənişlərindən azadolmalar tətbiq edilir. Bu, yeni yaradılan KOB-lara fəaliyyətlərinin ilk illərində maliyyə yükünü azaltmaq üçün nəzərdə tutulub.

- ƏDV Geri Qaytarılması: KOB-lar tərəfindən ödənilən ƏDV-nin bir hissəsinin geri qaytarılması mümkündür. Bu, KOB-ların likvidliyini artırır və dövriyyə kapitalını daha effektiv idarə etməyə imkan verir.

- Güzəştlər Üzrə Mərkəzləşdirilmiş Kömək: KOB-lar üçün xüsusi mərkəzlər yaradılmışdır ki, bu mərkəzlərdə onlara vergi məsələləri üzrə məsləhətlər və köməklik göstərilir [3, s.102].

Rusiya Federasiyasında da KOB-lar üçün müxtəlif vergi güzəştləri mövcuddur. Xüsusilə pandemiya dövründə bu güzəştlər daha da genişləndirildi. Əsas təşəbbüslərə aşağıdakılar daxildir:

- Mənfəət vergisi azadolmaları: Strateji sektorlarda fəaliyyət göstərən KOB-lar üçün mənfəət vergisindən tam və ya qismən azadolmalar tətbiq olunur.

- Regional güzəştlər: Hər bir region öz iqtisadi prioritetlərinə uyğun olaraq KOB-lar üçün əlavə vergi güzəştləri tətbiq edə bilər.

- Pandemiya dəstək proqramları: Xüsusilə 2020-ci ildən etibarən KOB-lar üçün əməkhaqqı fondu üzrə vergi güzəştləri və digər müvəqqəti tədbirlər həyata keçirilmişdir [8, s.181].

- Xüsusi İqtisadi Zonalar: Müəyyən ərazilərdə fəaliyyət göstərən KOB-lar üçün vergi güzəştləri tətbiq edilir. Bu ərazilərdə KOB-lar üçün vergi dərəcələri aşağı saxlanılır və əlavə vergi güzəştləri verilir.

- Sosial Sığorta Ödənişlərində Güzəştlər: KOB-ların işçiləri üçün sosial sığorta ödənişlərində müəyyən güzəştlər tətbiq olunur. Bu, KOB-ların işçilərinə ödədikləri sosial sığorta xərclərini azaltmaqla onların iş yerlərini qoruyub saxlamağa və yeni iş yerləri yaratmağa kömək edir.

- İnnovasiya və Texnologiyaların İnkişafı Üçün Güzəştlər: Rusiya KOB-larının innovasiya və texnologiya sahəsində fəaliyyətlərini dəstəkləmək üçün xüsusi vergi güzəştləri mövcuddur. Bu güzəştlər KOB-ların rəqabət qabiliyyətini artırmağa və yeni bazarlara çıxışını genişləndirməyə yönəlib [5, s.187].

Vergi Güzəştlərinin KOB-ların İnkişafına Təsiri və Müqayisəli Təhlil

Vergi güzəştləri KOB-ların inkişafına birbaşa və dolayısı ilə təsir göstərir. Bu siyasətlərin effektivliyi həm Azərbaycan, həm də Rusiya iqtisadiyyatlarında müxtəlif nəticələrlə özünü göstərir.

Azərbaycanda tətbiq olunan vergi güzəştləri KOB-ların maliyyə yükünü azaltmaqla onların fəaliyyətlərini genişləndirməsinə və investisiya imkanlarını artırmasına şərait yaradır. Xüsusilə, vergi azadolmaları və ƏDV geri qaytarılması KOB-ların likvidliyini artıraraq onların dövrüyyə kapitalını daha effektiv idarə etməyə imkan verir.

Azərbaycan üzrə təsirlər: Vergi güzəştləri KOB-ların maliyyə yükünü azaltmaqla onların bazara çıxışını asanlaşdırır və yeni iş yerlərinin yaradılmasını təşviq edir. Ölkədə tətbiq olunan sadələşdirilmiş vergi rejimi və startup dəstəkləri xüsusilə gənc sahibkarların fəaliyyətə başlamasına kömək edir. Bununla belə, bəzi KOB-lar vergi güzəştlərindən xəbərsiz qalır və ya mürəkkəb inzibati prosedurlar səbəbindən onlardan yararlanı bilmir [2, s.46].

Rusiyada tətbiq olunan vergi güzəştləri KOB-ların rəqabət qabiliyyətini artırmağa və bazar payını genişləndirməyə kömək edir. Xüsusilə, xüsusi iqtisadi zonalarda fəaliyyət göstərən KOB-lar üçün verilən vergi güzəştləri, onların

daha aşağı xərclərlə fəaliyyət göstərməsini təmin edir. Sosial sığorta ödənişlərində güzəştlər isə KOB-ların işçilərinə ödədikləri sosial sığorta xərclərini azaldaraq onların iş yerlərini qoruyub saxlamağa və yeni iş yerləri yaratmağa kömək edir.

Rusiya üzrə təsirlər: Rusiya hökumətinin vergi siyasəti KOB-ları regional iqtisadiyyatların əsas inkişaf mərkəzlərinə çevirmək məqsədini güdür. Pandemiya dövründə tətbiq olunan müvəqqəti vergi azadolmaları minlərlə KOB-un iflasdan qurtulmasına səbəb oldu. Bununla belə, vergi güzəştlərinin tətbiqindəki bəzi inzibati maneələr və regionlar arasında qeyri-bərabərlik problemlər yaradır.

Azərbaycanın vergi güzəştləri daha çox qeyri-neft sektoruna yönəlmiş olduğu halda, Rusiya iqtisadiyyatı ümumilikdə KOB-ların regional inkişafını təşviq edir. Hər iki ölkədə vergi güzəştlərinin daha sadələşdirilməsi və geniş tətbiqlərə çatdırılması üçün əlavə tədbirlərə ehtiyac var [3, s.34].

Azərbaycan və Rusiyada KOB-lar üçün tətbiq olunan vergi güzəştləri arasında bənzərliklər və fərqliliklər mövcuddur. Hər iki ölkədə vergi güzəştləri KOB-ların inkişafını təşviq etmək məqsədi daşıyır. Lakin, tətbiq olunan siyasətlər və təcrübələr ölkələrin iqtisadi vəziyyətləri və ehtiyacları ilə əlaqədar olaraq fərqli şəkildə formalaşdırılmışdır.

- Bənzərliklər: Hər iki ölkədə vergi güzəştləri KOB-ların maliyyə yüklərini azaltmaq, fəaliyyətlərini genişləndirmək və yeni iş yerləri yaratmaq məqsədi daşıyır. Hər iki ölkədə də vergi azadolmaları, sosial sığorta ödənişlərində güzəştlər və xüsusi iqtisadi zonalarda vergi güzəştləri kimi tədbirlər mövcuddur.

- Fərqliliklər: Azərbaycanda vergi güzəştləri daha çox ümumi iqtisadi inkişafı təşviq etmək məqsədi daşıyırsa, Rusiyada güzəştlər daha çox regional inkişaf proqramları çərçivəsində tətbiq olunur. Rusiyada xüsusi iqtisadi zonalarda tətbiq olunan vergi güzəştləri KOB-ların rəqabət qabiliyyətini artırmaq məqsədi daşıyır, Azərbaycanda isə vergi azadolmaları və ƏDV geri qaytarılması KOB-ların likvidliyini artırmağa yönəlib.

Nəticə

Vergi güzəştləri KOB-ların inkişafında əhəmiyyətli rol oynayır, çünki onlar sahibkarların maliyyə yükünü azaltmaq, fəaliyyətlərini genişləndirmək və bazara daha güclü şəkildə daxil olmaq üçün imkan yaradır. Azərbaycan və Rusiyada həyata keçirilən vergi siyasətləri, KOB-ların iqtisadiyyatda daha aktiv iştirakını və dayanıqlı inkişafını dəstəkləmək məqsədi güdür. Bu siyasətlər, xüsusilə pandemiya kimi çətin dövrlərdə sahibkarların maliyyə çətinliklərini aradan qaldırmaq və yeni iş yerlərinin yaradılmasına təkan vermək üçün vacibdir.

Azərbaycanın və Rusiyanın vergi güzəştləri fərqli iqtisadi şərtlərdən irəli gəlir və spesifik bölgələrdə, məsələn, kənd təsərrüfatı və innovasiya sahələrində daha çox tətbiq olunur. Hər iki ölkədə tətbiq olunan vergi təşviqləri və güzəştləri sahibkarlara maliyyə dəstəyi təqdim etməklə yanaşı, iqtisadiyyatın şaxələndirilməsinə və qeyri-neft sektorunun gücləndirilməsinə töhfə verir. Lakin, bəzi hallarda, bu güzəştlərin inzibati maneələr və qeyri-bərabər tətbiqi sahibkarların bu imkanlardan tam şəkildə yararlanma bilməməsinə səbəb ola bilər.

Azərbaycanda və Rusiyada tətbiq olunan vergi güzəştləri, KOB-ların inkişafını dəstəkləmək və iqtisadiyyatın ümumi inkişafına töhfə vermək məqsədi daşıyır. Hər iki ölkənin cari siyasətləri və təcrübələri arasında müqayisə aparmaq, müxtəlif ölkələrin iqtisadi siyasətləri və təcrübələri arasında daha effektiv iqtisadi strategiyaların formalaşdırılması üçün faydalı ola bilər.

Azərbaycan və Rusiyada KOB-lar üçün tətbiq edilən vergi güzəştləri hər iki ölkədə kiçik və orta bizneslərin inkişafına dəstək məqsədi daşıyır. Azərbaycanda vergi təşviqləri əsasən startaplara və yeni yaranan texnoloji şirkətlərə yönəlsə də, Rusiyada daha geniş miqyaslı subsidiyalar və regional dəstək mexanizmləri ön plandadır. Hər iki ölkənin vergi siyasəti KOB-ların iqtisadiyyatda daha mühüm rol oynamasını təmin etməyə çalışır.

Bununla yanaşı, hər iki ölkədə vergi idarəetməsi sistemlərinin daha da təkmilləşdirilməsi və şəffaflığın artırılması

potensialı mövcuddur. Xüsusən də rəqəmsal texnologiyaların tətbiqi, innovativ biznes modellərinin təşviqi və vergi yükünün azaldılması ilə KOB-lar iqtisadiyyatın daha dinamik sektoruna çevrilə bilər.

Nəticə olaraq, vergi güzəştlərinin KOB-ların inkişafına təsiri böyükdür, lakin bu siyasətlərin effektivliyi onların daha da sadələşdirilməsi, regionlar arasında bərabər tətbiqi və sahibkarların bu güzəştlərdən xəbərdar olması ilə artırıla bilər. Azərbaycanın və Rusiyanın təcrübələri göstərir ki, KOB-ların dəstəklənməsi yalnız iqtisadi inkişaf üçün deyil, həm də sosial rifahın artırılması və işsizliyin azaldılması baxımından vacibdir. Gələcəkdə bu sahədə daha səmərəli tədbirlərin həyata keçirilməsi, KOB-ların davamlı inkişafına və iqtisadiyyatın şaxələndirilməsinə zəmin yaradacaqdır [6, s.91].

ƏDƏBİYYAT SİYAHISI

1. Əliyev, M. (2021). "Azərbaycanın Vergi Sistemi: Təşviq və Güzəştlər". Bakı: Elm Nəşriyyatı. Səhifə sayı: 245.
2. Qasimov, R. (2020). "Startapların İnkişafında Vergi Təşviqlərinin Rolu". Bakı: Təhsil Nəşriyyatı. Səhifə sayı: 198.
3. Məmmədov, A. (2022). "Azərbaycan KOB-ları üçün İqtisadi Mexanizmlər". Bakı: İqtisad Universiteti Nəşriyyatı. Səhifə sayı: 304.
4. Ivanov, V. (2021). "Малый и средний бизнес в России: налоговые льготы и поддержка". Москва: Наука. Страницы: 278.
5. Petrov, S. (2020). "Инновации и налоговые механизмы для МСП". Санкт-Петербург: Экономическая пресса. Страницы: 256.
6. Kuznetsov, A. (2022). "Электронное налогообложение и малый бизнес в России". Казань: Академия. Страницы: 310.
7. Dövlət Vergi Xidməti (2023). "Azərbaycan Respublikasında Kiçik və Orta Sahibkarlıq: Rəsmi Təhlil". Bakı: Rəsmi Nəşriyyat. Səhifə sayı: 180.
8. Russian Federal Tax Service (2023). "Support Measures for SMEs in Russia". Москва: Государственное издательство. Страницы: 198.

Гюнай Махир кызы АБДУЛЛАЗАДЕ

Студент магистратуры Западно-Каспийского университета

E-mail: Gunay042@yandex.ru

Резюме

Налоговая политика является одним из ключевых инструментов общего экономического развития. Применение специальных налоговых льгот для субъектов малого и среднего бизнеса (МСП) снижает их финансовую нагрузку, способствует их интеграции в рынок и повышает их конкурентоспособность.

В данной статье рассматриваются основные налоговые льготы, предусмотренные для МСП в Азербайджане и России, а также оценивается их роль в развитии предпринимательства, увеличении занятости и общем экономическом росте. Кроме того, анализируются проблемы, с которыми сталкиваются обе страны в данной области, и возможности для совершенствования существующих механизмов.

В Азербайджане для поддержки МСП были созданы специальные механизмы, в частности в рамках "Агентства по развитию малого и среднего бизнеса" (КОВИА). Через это агентство стартапы, реализуемые субъектами МСП, получают налоговые каникулы, что стимулирует инновационную деятельность. В России для субъектов малого и среднего предпринимательства применяется упрощённая система налогообложения. Эта система упрощает управление финансами и оптимизирует структуру расходов предприятий.

Однако в обеих странах существуют препятствия, затрудняющие развитие МСП. В Азербайджане необходимо совершенствование законодательства, тогда как в России более актуальной проблемой является межрегиональное неравенство. Также существует необходимость в дополнительных мерах для развития технологической инфраструктуры и интеграции цифровой экономики.

Исследования показывают, что эффективная налоговая политика поддерживает устойчивое развитие МСП, диверсифицирует национальную экономику и повышает конкурентоспособность в третьем секторе. Программы стимулирования стартапов в Азербайджане и упрощённые налоговые режимы в России служат примером успешной практики в этом направлении. Тем не менее, для устранения существующих проблем в обеих странах требуется более системный и инновационный подход.

Ключевые слова: Малый и средний бизнес (МСП), налоговая политика, налоговые льготы, экономика Азербайджана, экономика России, экономическое развитие, финансовая нагрузка, занятость, налоговые стимулы, конкурентоспособность, государственная поддержка, инновации и развитие, налоговое законодательство, развитие предпринимательства, цифровая экономика, сельское хозяйство и промышленность, экономические приоритеты, упрощение налоговой системы.

Gunay Mahir ABDULLAZADE

Master's student of Western Caspian University

Summary

Tax policy is one of the key tools for overall economic development. The application of special tax benefits for small and medium-sized enterprises (SMEs) reduces their financial burden, facilitates their market integration, and enhances their competitiveness.

This article examines the main tax incentives provided for SMEs in Azerbaijan and Russia and evaluates their role in fostering entrepreneurship, increasing employment, and promoting overall economic growth. Additionally, the challenges faced by both countries in this field and opportunities for improving existing mechanisms are analyzed.

In Azerbaijan, specific mechanisms have been established to support SMEs, particularly within the framework of the "Small and Medium Business Development Agency" (KOBIA). Through this agency, startups implemented by SMEs are granted tax holidays, which stimulate innovative activities. In Russia, a simplified tax system is applied for small and medium-sized enterprises. This system simplifies financial management and optimizes the cost structure of businesses.

However, both countries face obstacles that hinder the development of SMEs. In Azerbaijan, there is a need to improve legislation, while in Russia, interregional inequality remains a more pressing issue. Furthermore, additional measures are required to develop technological infrastructure and integrate the digital economy.

Research shows that effective tax policies support the sustainable development of SMEs, diversify national economies, and enhance competitiveness in the tertiary sector. Azerbaijan's programs for stimulating startups and Russia's simplified tax regimes serve as examples of successful practices in this area. Nevertheless, addressing existing problems in both countries requires a more systematic and innovative approach.

Keywords: Small and medium-sized enterprises (SMEs), tax policy, tax benefits, Azerbaijan economy, Russia economy, economic development, financial burden, employment, tax incentives, competitiveness, government support, innovation and development, tax legislation, entrepreneurship development, digital economy, agriculture and industry, economic priorities, tax system simplification.